

NOVINY *fatra*

STĚHOVÁNÍ 2017

PŘEHLED ZMĚN

ROZHOVOR O GENEALOGII

TAJEMSTVÍ NAŠEHO PŮVODU

POD DROBNOHEDEM

SEZNAMTE SE, ÚDRŽBA

DOBRÉ NÁPADY SE VYPLATÍ

„DŘINU STROJŮM, MYŠLENÍ LIDEM“

strana 2

strana 4

strana 5

strana 6

Nová válcovna - strategická investice

Rozsáhlá stěhování v rámci napajedelského areálu, dopravní omezení, čilý stavební ruch, zvýšený výskyt externích pracovníků - to všechno jsou důsledky realizace největší investiční akce v novodobé historii naší společnosti, projektu „Nová válcovna“. O bližší informace jsme požádali generálního ředitele Ing. Pavla Čechmánek.

Pane řediteli, můžete nám prosím projekt „Nová válcovna“ stručně představit?

Jedná se o strategický investiční projekt, který má výrazně zmodernizovat a navýšit výrobní kapacity segmentu podlahových krytin a hydroizolačních fólií. Zahrnuje pořízení válcovací, laminační, ajustační a drtící linky, energetického centra a skladů.

Jaký je jeho časový harmonogram?

Projekt byl definitivně schválen ve 4. čtvrtletí roku 2016. Následoval časově náročný proces posuzování vlivu stavby na životní prostředí a zpracování projektové dokumentace včetně stavebního povolení. Smlouvy na dodávky všech technologií jsou již podepsány. Samotná výstavba byla zahájena v srpnu tohoto roku, její ukon-

čení je plánováno na závěr roku 2019. Harmonogram projektu má více než 600 položek, pokusím se jej stručně shrnout.

V letošním roce by měly být hotovy přeložky inženýrských sítí, stavba budovy generálních oprav a chladicích vod. Budou probíhat demolice budov V5, V6, V7, V12. Ke konci roku pak začneme s výstavbou skladů a budovy pro převíjení a balení, do poloviny příštího roku by měly být tyto objekty dokončeny.

Do konce roku musí být přestěhována i výroba kaširovaných plechů a svařování jezírkových fólií do b. 23. Na začátku příštího roku zbouráme přístavbu b. 25, aby na jejím místě mohla vyrůst nová hala pro válcovací a laminační linku. Musí být dokončena do podzimu příštího roku, kdy se tyto linky začnou postupně instalovat. Rok 2019 je vyhrazen montáži, zprovoznění, zkouškám a uvádění linek do zkušebního provozu.

Kolik to bude stát?

Prvotní odhad nákladů z projektové studie byl 1,4 mld. Kč, tato částka byla schválena vlastníkem. Odhad byl proveden velmi kvalifikovaně a odpovídá reálným nákladům, což potvrzují detailní rozpočty prováděcích projektových dokumentací a výsledky doposud provedených výběrových řízení. Bude nás to všechny stát hodně úsilí, času a nervů, neboť výstavba

bude probíhat za plného provozu, proto prosím o maximální spolupráci a vzájemné pochopení.

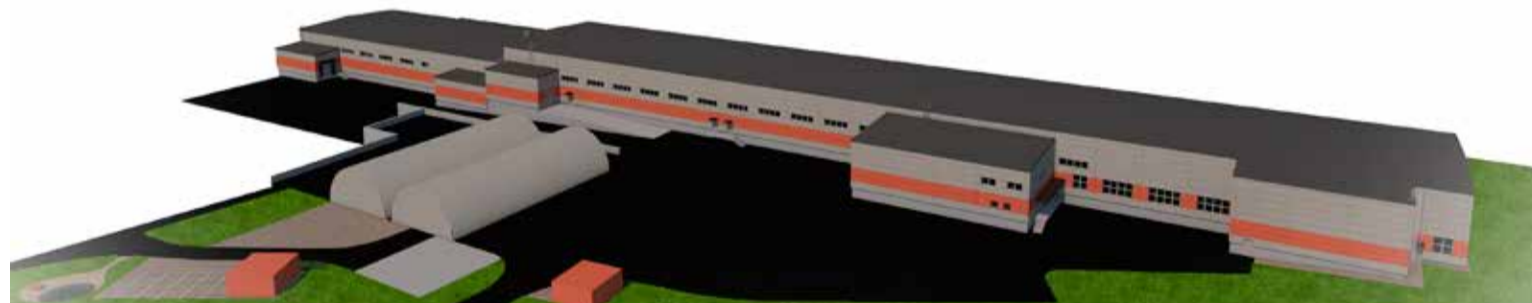
Má Fatra tolik peněz?

Financování našeho projektu bude zajištěno z vlastních zdrojů pouze částečně. Jeho významná část bude hrazena z dlouhodobého bankovního úvěru.

Není to příliš velký risk?

Dovolím si odpovědět mým oblíbeným citátem J. Welche: „Vše, co v přírodě neroste, umírá.“ A totéž platí pro byznys. Někdy vám může připadat jako vítězství, když si udržíte alespoň stejnou úroveň jako v předchozím období. Jenomže růst je životně důležitým předpokladem smysluplné práce, a proto se nemůžu smířit s myšlenkou, že stagnace je status quo. Větším riskem by bylo nedělat nic. Nyní jsme limitováni výrobními kapacitami a také možnostmi výrobních inovací, které jsou na stávajících technologiích téměř vyčerpány. Pokud bychom neinvestovali, ztratili bychom svou významnou pozici na evropském trhu.

Ing. Pavel Čechmánek
generální ředitel

Odměny za doporučení nového zaměstnance

Od září minulého roku může každý z našich zaměstnanců získat odměnu za doporučení nového zaměstnance. Pravidla stanovuje Rozhodnutí ředitele RŘ PÚ 04 - Odměna zaměstnanci Fatry, a. s., za doporučení nového zaměstnance. Rád bych Vás seznámil s dosavadním průběhem využívání této možnosti a připomněl podmínky pro získání odměny.

Od zavedení tohoto pravidla k nám na Vaše doporučení nastoupilo 23 zaměstnanců, z nichž již 21 má za sebou zkušební dobu. Mohli jsme tedy

vyplatit první část odměny v celkové výši 63 000 Kč (3 000 Kč na jedno doporučení). Druhou část odměny (7 000 Kč na jedno doporučení) budeme vyplácet po uplynutí 1 roku trvání pracovního poměru doporučených zaměstnanců. Suma sumárum - každý, kdo doporučí nového zaměstnance, může při splnění daných podmínek získat odměnu až 10 000 Kč.

Ale pozor, podmínky je skutečně třeba dodržet! A to od samého začátku - což je předání kontaktu na nového zaměstnance na personální oddělení. Můžete předat e-mail nebo telefon - kolegyně z personálního úseku doporučeného samy zkontaktují a přítom

bude jednoznačné, že právě Vy máte nárok na odměnu.

Bohužel se totiž stává, že k nám nastoupí nový zaměstnanec a až po jeho nástupu si někdo přijde nárokovat odměnu. Pokud však není na personálním oddělení evidován, nemůžeme ji vyplatit.

Celkově vzato se nám tento způsob osvědčil a mám upřímnou radost, že k nám touto formou přicházejí nové kolegyně a kolegové. Těším se na další doporučení z Vaší strany - a Vy se pak můžete těšit na odměnu.

Bc. Martin Hradský
personální ředitel

ČÍSLO MĚSÍCE

160

Počet nových zaměstnanců, které jsme přijali od ledna do srpna tohoto roku na hlavní pracovní poměr. V rámci prázdnin nám vypořádalo 18 studentů, s nimiž byly uzavřeny dohody o provedení práce.

AKTUALITY

Fatra na sociálních sítích

Dle výzkumů existuje v České republice téměř 7,5 milionu aktivních uživatelů internetu, přičemž 3,7 milionu z nich je na Facebooku aktivních každý den. A to už byly silné argumenty pro zapojení sociálních sítí do marketingového mixu Fatry. Od poloviny roku 2017 byly proto stanoveny základní zásady komunikace na sociálních sítích, čímž si Fatra postupně buduje pozici v on-line médiích.

Firmní Facebookový profil najdete pod názvem „Fatra - plasty pro život“ (www.facebook.com/fatracr). Fanouškovská základna pomalu roste - v současné době má profil 4 730 sledujících.

A proč vlastně sledovat firmní profil? Třeba pro získání přehledu o dění ve Fatře a jejích různých zajímavých aktivitách. Kromě Facebooku pravidelně komunikujeme také na profesní síti LinkedIn. A nově byl založen profil na Instagramu - sociální síti zaměřené na sdílení fotografií (profil byl pojmenován fatracr).

Přidejte si firmní profily na sociálních sítích a již Vám nic o Fatře neunikne.

Námořnický styl frčí

V červenci byla řada našich nafukovacích kruhů rozšířena o nové potisky a vznikla tak Summer Marine Collection. Obsahuje kruhy dvou velikostí - průměr 45 cm pro děti od 2 let a 55 cm pro děti od 5 let. Potisky jsou inspirovány jednoduchým námořnickým stylem a všechny jsou v červeno-modro-bílém provedení. S vodou jsou spojeny i jejich názvy - např. Plavčík, Bublínky nebo Majáky. Autorkou potisků je Veronika Vašátková.

Nová ostraha

Od srpna 2017 zabezpečuje strážní službu v obou našich areálech v Napajedlích i v Chropyni nová firma LAMA AGENCY s.r.o. Tato společnost získala zakázku ve výběrovém řízení, které zaštiťovala Divize interní bezpečnosti AGF. Smlouva byla podepsána na dobu tří let.

Fatra na čínském veletrhu v Shenzhen

V rámci segmentu izolačních fólií FATRAFOL jsme se i v tomto roce aktivně zúčastnili prestižního veletrhu China International Roofing & Waterproofing Expo, konaném tentokrát v jednom z nejrychleji rostoucích a prosperujících měst celé Číny, a to v Shenzhen.

Ve spolupráci s naším obchodním partnerem, firmou Shandong Star Construction Systems, Ltd., jsme naše produkty prezentovali mezi 255 vystavovateli z řady domácích výrobců a také 15 zahraničními ze zemí jako je Německo, USA, Itálie, Japonsko a další. Součástí veletrhu byly také doprovodné odborné semináře jak pro architektky, tak i pro veřejnost.

A v čem byla Fatra výjimečná? Stejně jako předchozí ročníky tohoto veletrhu jsme jako jediný vystavovatel nabízel nepetržitou praktickou ukázkou svařování našich hydroizolačních materiálů FATRAFOL, opracování složitých detailů

střešního pláště, a to vše přímo na stánku. Pozice Fatry na tak specifickém trhu, jako je ten čínský, není z pohledu evropského výrobce vůbec jednoduchá, avšak možnost prezentace kvality

a spolehlivosti našich produktů na tomto veletrhu pro nás představuje velké plus.

Bc. Pavel Vojtek
prodejce

Dozorový audit BV

Ve dnech 13. a 14. července proběhl v naší společnosti pravidelný dozorový audit systému řízení kvality a environmentu provedený certifikační společností Bureau Veritas.

Auditoři certifikační společnosti prověřovali v Napajedlích procesy personálního řízení, řízení informačních a komunikačních technologií, vstupní kontroly surovin, vývoje a výroby hydroizolačních fólií, vývoje a výroby vytlačovaných profilů, zpracování druhotných surovin a elektroodřezky a pro-

vádění revizí. V Chropyni byly auditovány procesy vývoje, výroby a prodeje BO PET fólií, výroby tvarovaných výrobků a skladů hotových výrobků. V průběhu dozorového auditu byl kladně hodnocen systém řízení dokumentů všech úrovní prostřednictvím programu IBM Notes, databáze Námětových listů surovin a výrobků, řízení environmentálních aspektů a Environmentálních řádů, pořádek na všech navštívených pracovištích, vedení výrobních záznamů v datové síti a odborná způsobilost zaměstnanců.

V rámci auditu nebyly zjištěny žádné systémové

neshody, obdrželi jsme několik doporučení a námětů k dalšímu zlepšování. Všechny certifikované oblasti v naší společnosti probíhají dle požadavků systémových norem ČSN EN ISO 9001 a ČSN EN ISO 14001 a náš integrovaný systém řízení je funkční, efektivní a neustále se zlepšující.

Závěr auditu je pro nás potvrzením, že uvedené systémy aplikujeme nejenom v souladu s požadavky těchto norem, ale především s požadavky a přáními našich zákazníků.

Hana Ratiborská
vedoucí odd. kvality

Stěhování 2017

Jak jsme již dříve informovali, rok 2017 je mj. rokem velkého stěhování, které z velké části souvisí s budováním Nové vácovny. Zde je aktuální přehled změn, které již proběhly nebo v současné době právě probíhají.

• Sklad režijních materiálů a náhradních dílů

Je již přestěhován a začal fungovat v budově 32, ve 2. NP. Přístup je schodištěm nebo výtahem ze strany od HZSP.

• FOL-Obal

Externí firma, která je u nás v nájmu, kompletně opustila budovu 23 a nachází se již pouze v budově 42 a 42a.

• Fanam

V současné době přesouvá svou výrobu do budovy 36. V budově 25 zůstanou Fanamu pouze kanceláře a šatny.

• Stabos

Má svou novou kancelář v budově 43, ve zvýšeném přízemí, vstup ze strany od vnitrodopravy.

• Sklady hotových výrobků

Sklady HV procházejí postupným stěhováním. Formátové podlahoviny jsou již plně přesunuty do nového skladu V17 na Zámoraví. Technické fólie jsou nově centralizovány v budově 43, kam se přemístil i granulát. Hydroizolační fólie postupně uvolňují prostory pro výstavbu nové vácovny a využívají zbývající volné prostory v areálu.

• Sklad surovin

Sklad surovin začal nově využívat budovu 26, další přesuny čekají sklad dekorativních fólií v souvislosti s rekonstrukcí budovy 25.

• Sklady obalových materiálů

V září započala demolice budov V5, V6, V7 a V12 a sklad obalových materiálů se dočasně přesunul do mobilního skladu na ploše po bývalém ICT.

• Výroba kaširovaných plechů

Budovu 15 čeká demolice, a proto se výroba kaširovaných plechů přestěhuje do přízemí budovy 23, do míst, kde dříve stávala linka Erema. Postupně začíná rekonstrukce nových prostor, termín zprovoznění je plánován na 4. kvartál 2017.

• Výroba svařovaných fólií

Svařované fólie uvolňují prostory v přízemí budovy 25 a výroba se v menším rozsahu přesouvá do 2. NP budovy 23, kde již byly zahájeny stavební úpravy. Termín dokončení je v průběhu 4. kvartálu 2017.

• Sklad plynů

Celý objekt skladu plynů se bude stěhovat na Zámoraví do sousedství skladu podlahoviny V14. Termín: 1. kvartál 2018.

• Rytebna

V průběhu 1. kvartálu 2018 se bude rytebna přesouvat v rámci budovy 25 ze stávajícího 4. NP do 2. NP.

• Parkoviště pro zaměstnance

Parkoviště za administrativní budovou bylo zrušeno a znovu začleněno do hlavního areálu firmy. Do konce roku budou na příjezdové cestě od nákladní brány probíhat další stavební úpravy a i celá tato komunikace bude postupně uzavřena. Jako náhrada je pro zaměstnance připraveno nové parkoviště u Moravy.

FATRAFOL v maďarské metropoli

36. ročník tradičního stavebního veletrhu Construma byl jedním z rekordních, a to jak v návštěvnosti, tak i v počtu aktivních vystavovatelů, jejichž počet přesáhl rovných 200.

Nemohli jsme tu samozřejmě chybět ani my, a tak i letos jsme v rámci hydroizolačních fólií FATRAFOL předvedli vše, co náš kvalitní hydroizolační systém nabízí a přináší. Profesionální prezentace v prostorách moderního stánku, nabídka komplexního řešení pro velké i malé aplikační firmy, to vše bylo k vidění. Tento ročník byl také zajímavý výrazným zastoupením naší konkurence, což podstatně zdůraznilo zvyšující se atraktivitu tohoto veletrhu i hydroizolačních systémů vůbec. Na tomto veletrhu jsme také převzali prestižní cenu „Střecha roku 2017“, což jen dokazuje, že se FATRAFOL na maďarském trhu těší velké oblibě, má zde již své stabilní místo. Dosavadní výsledky prodeje na tomto trhu jsou toho důkazem.

Bc. Pavel Vojtek
prodejce

AKTUALITY

Barvami zářící

Také letos jsme se zúčastnili multižánrového hudebního festivalu Colours of Ostrava, který se každoročně koná v úchvatném areálu bývalých hutí, dolů a železáren. Nafukovací hračky tu hrály všemi barvami a návštěvníci je mohli obdivovat přímo v akci, neboť náš stánek byl umístěn v Agrofert zóně přímo u velkého vodního bazénu. S vystavenými exponáty si mohly děti pohrát a jejich rodiče při tom nostalgicky zavzpomínat na svoje dětství. Kromě klasiky jsme tu představili i některé novinky - nejvíce zaujaly námořnické kruhy od designérky Veroniky Vašátkové.

Sice tentokrát hlavní roli hrály hračky, ale prezentovali jsme tady i jiné naše výrobky. A návštěvníci měli i možnost zapojit se do soutěže prostřednictvím sociální sítě Facebook - jejich úkolem bylo vyfotit se co nejkreativněji u našeho stánku. Výherkyně se stala paní, která se s Indiánskou kánoí setkala po 40 letech.

Retrohrátky

V kulturním institutu Alternativa ve Zlíně proběhla o prázdninách výstava Retrohrátky. Jak už napovídá její název, prezentovala staré a designově zajímavé hry a hračky. Návštěvníci se tu dozvěděli spoustu zajímavostí o jejich výrobě a historii, děti si je v hracích koutcích mohly rovnou vyzkoušet.

Mezi vystavenými exponáty pochopitelně nechyběly ani naše hračky, ať už ty historické nebo současné. Prohlédnout si tak mohli například harmonikového Kocoura, Lišku, Lva či Krokodýla. Zastoupeny zde byly i hračky „verneovky“ - Albatros a Nautilus. Z nafukovacích historických hraček tu byli k vidění Jeníček, Mařenka, Slepíčka, Kuňka, Želvička atd. Nad celou výstavou se vznášely nafukovací míče. Mezi dalšími vystavenými exponáty bylo možné vidět stavebnice Merkur, oranžový nákladák Tatra, cěčka, kovový traktorek a berušku, igráčky, hru Dostihy a sázky a spoustu dalších. Téměř všechny tyto hračky byly tak oblíbené, že se stále vyrábějí, jen z nových materiálů a pomocí modernějších technologií.

SOUTĚŽ NEVINNĚ VINNÁ

Opět jsme si pro Vás připravili soutěž. Tentokrát můžete tematicky vyhrát poukaz v hodnotě 500 Kč do vinotéky „Pěkná vína“ v Napajedlích.

Soutěžní otázka zní:

Komu z vinařů, jehož vína se ve vinotéce Pěkná vína prodávají, patří tato slova:

„Velice důležité je dát vínu volnost, co nejméně se mu plést do cesty a nechat co nejvíce prostoru pro terroir s danou odrudou a to vše s co nejmenším použitím SO²“

Odpověď můžete nalézt na facebookových stránkách vinotéky Pěkná vína <https://www.facebook.com/PeknaVinaVinoteka/>.

Řešení zašlete nejpozději do konce měsíce září na adresu adela.moricka@fatra.cz. Do předmětu e-mailu uveďte heslo „Soutěž“.

Údržbářský maraton

Celozávodní dovolená je pro většinu našich zaměstnanců synonymem volna a odpočinku. Pro naše údržbáře však v tomto období nastává týden nejvyššího pracovního nasazení, kdy podle požadavků výroby musí zabezpečit veškeré potřebné opravy v Napajedlích i Chropyni. Všechno se pečlivě plánuje a připravuje dlouho předem, aby čas, kdy stroje a zařízení v opuštěných dílnách tiše stojí, byl maximálně využitý.

K nejsložitějším letošním akcím v Napajedlích patřila výměna horkého stupně fluidní míchačky u linky HIF 2, který měl za dobu svého usilovného míchání od roku 2008 tak dokonale obrou-

šené a zeslabené stěny míchací nádoby, že se daly jednoduše propíchnout šroubovákem. Před jeho výměnou za nový jsme samozřejmě museli nejprve demontovat všechna související zařízení, jak vstupní, přivádějící suroviny určené k míchání, tak i výstupní, jenž zase odvádí hotovou namíchanou směs do studeného stupně, kde se ochladí. Jen pro zajímavost - např. hmotnost horkého stupně je 1 000 kg, motoru 1 500 kg. Přemístit taková monstra není žádná sranda.

A potom zase všechno vrátit zpět. Tyto náročné práce zajišťovalo oddělení generálních oprav ve spolupráci s oddělením elektroúdržby. Rozhodně to nebylo jednoduché, ale určitě sami poznáte, který díl jsme vyměnili.

Dalším našim velkým činem byla výměna 3 kusů oběhových čerpadel chlazení vod u b. 44, a to včetně potrubních rozvodů, které dodávají ochlazenou vodu pro granulační linky a zajišťují chlazení lisů ve výrobě homogenní podlahoviny. Čerpadla již byla značně opotřebovaná a ani potrubí nebylo ve zrovna dobré kondici. Na zařízení se nemilosrdně podepsal zub času, který všechno v tomto vlhkém prostředí pěkně ohlodal a obalil rzi. Abychom mohli čerpadla vytáhnout vstupní šachtou ven, museli jsme je nejprve rozřezat. A abychom je mohli nahradit novými, tyto jsme také museli nejdříve demontovat a na místa těch původních usadit po částech. Novými jsme po jejich odstranění nahradili i staré potrubní rozvody. Všechny potřebné práce sice probíhaly ve stísněném prostoru podzemní jímky - ale, jak jinak, zvládli jsme to.

Ani v Chropyni jsme nezhálehali. Tady proběhla mimo jiné plánovaná hloubková kontrola extruderů linky A BO PET technikem fy Berstorff, který dozoroval probíhající opravy, zhodnotil míru opotřebení a celkový stav stroje po deseti letech provozu. Tato inspekce navazovala na rozsáhlou opravu chlazení obou extruderů, díky které se podařilo ušetřit významné náklady na opravě vytlačovacího uzlu linky. Po zkušenostech s tunelem TDO ze závěru loňského roku proběhla rozsáhlá kontrola dloužící dráhy. Výsledek kontroly potvrdil výborné výsledky dosažené při opravách při minulé vánoční odstavce. Do tunelu byla instalována chladicí tryska s novým konstrukčním řešením výduchu vzduchu, od něž očekáváme zvýšení kvality vyráběných fólií.

Na okruzích chlazení byly provedeny rozsáhlé opravy od výměn potrubí, ovládacích ventilů a klapek až ke GO sběrné jímký chladič vody.

Další z významnějších oprav v rámci CZD proběhla na vytlačovací hubici linky B. V těsné spolupráci s TPV byla provedena oprava geometrie výtokového lipu hubice, čímž bylo dosaženo významného zlepšení kvality profilu vytlačovaného materiálu.

Neméně důležitou byla návštěva specialisty fy Atlas, který provedl dlouho připravovanou podrobnou revizi všech řezaček CW. Provedl

drobné opravy pohonu válců a mimo jiné spolupracoval na opravě brzdy odvíječe řezačky CW 900.

Oba technici konstatovali, že přes značné stáří strojů jsou tyto v dobrém stavu díky pečlivé údržbě. Technici provedli celou řadu kontrol se speciálním měřicím vybavením, výsledky kontroly včetně návrhů na prodloužení životnosti budou obsaženy v technických zprávách, které nám dodají v následujících týdnech.

A v neposlední řadě je třeba uvést rozsáhlou rekonstrukci vizualizace a řízení linky B BO PET.

Z původního plánu oprav se jich v průběhu letošního CZD podařilo zrealizovat více než devadesát procent. Neplánovaně pak bylo provedeno dalších více než 30 oprav, jejichž potřeba se ob-

jevila po provedení demontáže opravovaných zařízení. Vzhledem k celkovému množství a náročnosti těchto oprav lze využití odstavky strojů a zařízení v době celozávodní dovolené 2017 považovat za našeho pohledu za velmi úspěšné. Za to patří velké díky všem kolegům z oddělení hlavního mechanika.

*Ing. Zdeněk Rozsypálek
vedoucí oddělení - příprava oprav*

Spolupráce s uční je oboustranně prospěšná

Učiliště ve Fatře bylo zřízeno krátce po druhé světové válce, první absolventi nastoupili do dílen již v roce 1948. Jeho sídlem byl zpočátku zámek, v roce 1950 bylo přemístěno dovnitř do závodu.

Podnik vychovával odborníky v 11 učebních oborech, nepoččetně byli zastoupeni plastika-

ři. Po sloučení se střední školou v Otrokovicích v roce 1984 zajišťovala Fatra pouze praktickou část výuky. Od roku 1990 se ale tento obor z České republiky vytratil a dnes je gumař-plastikář ohroženým druhem.

Během několika let bude nutno nahradit odborníky odcházející z pozic mistrů a vedoucích výrobních linek stejně kvalifikovanými mladými

lidmi vyučenými právě v plastikářském oboru. S nezbytnou úrovní kvalifikace samozřejmě počítá i zmodernizovaná výroba a nové metody jejího řízení.

Proto jsme v loňském roce na přerušenu tradici navázali a odbornou praxi oboru gumař-plastikář u nás obnovili.

V prvním školním roce se jí zúčastnilo v každém pololetí 6 učňů z 2. ročníku SPŠ v Otrokovicích. Postupně je s provozem na vybraných pracovištích seznamovalo 12 odborných instruktorů, kterým patří velké poděkování.

Studenti měli možnost poznat, že práce u nás je zajímavá a v čistém provozu, instruktoři k nim přistupovali individuálně a co bylo hlavní - byli ochotní se dělit o své zkušenosti.

Polovina z nich se již teď vyjádřila, že by po ukončení studia chtěli ve Fatře pracovat.

Uvidíme - čeká je ještě jeden školní rok. Doufáme, že z některých se stanou naši „firemní“ žáci (příslib zaměstnání po ukončení studia + možnost stipendia za dobré studijní výsledky) a samozřejmě k nim od září přibudou noví „druháci“.

Věříme, že jsme odstartovali dobře a podaří se nám vychovat nové kvalifikované „fatrováčky“, kteří se u nás osvědčí a budou přínosem pro naši společnost.

*Martina Kunčarová
personalistka*

PRACOVNÍ JUBILEA

15 odpracovaných let

Manová Martina, Ing. stř. 943000
Mihál Radek stř. 175000

20 odpracovaných let

Jablonská Ondřejka stř. 272000
Novák Michal stř. 270000
Zapletal Miroslav stř. 832000

25 odpracovaných let

Bartůnková Eva stř. 106010
Caudrová Markéta stř. 260000
Garšic Ludvík stř. 250000
Koukal Boris stř. 270000
Kuběna Zdeněk stř. 945000
Lacina Martin stř. 106010
Pavlíková Lenka stř. 145000
Peřina Petr stř. 271000
Slavíková Simona stř. 145000
Šimková Hana stř. 109000
Vydřal Tomáš stř. 260000

30 odpracovaných let

Bartošek Jan stř. 951050
Novotná Helena stř. 951050
Šupinová Kamila stř. 103010

35 odpracovaných let

Gabriel František stř. 908100
Kalivoda Milan, Ing. stř. 104010
Kuncová Miroslava stř. 932000
Psoťka Silvestr stř. 953000
Sátora Josef stř. 908200

40 odpracovaných let

Flekačová Anna stř. 107010
Gregorová Libuše stř. 107010
Kašpárek Stanislav stř. 908100
Lisoňková Marie stř. 932000
Mikulová Helena stř. 207020
Škára Karel stř. 876000
Veselá Libuše stř. 908100
Vlček Pavel stř. 150000

45 odpracovaných let

Bařina Josef stř. 110000
Čapková Ivana stř. 109000
Hrabcová Marie stř. 150000
Oharek Karel stř. 145000
Šilc Miroslav stř. 160000

ODCHODY DO DŮCHODU

Flekačová Milena stř. 173000
Hoferek Jaroslav stř. 955000
Pochmanová Alena stř. 103210

Zaměstnancům, kteří odešli do důchodu, děkujeme za léta strávená poctivou prací ve Fatře a přejeme jim pevné zdraví, spokojenost a spoustu životního elánu a optimismu do dalších let.

Koho z nás nelákají dosud neodhalená tajemství?

ROZHOVOR / RADOMÍR VLK

Existuje řada nejrůznějších koníčků, jimiž si lidé zpřijemňují dny. U většiny z nich stačí prozradit název a ihned víte, o čem je řeč. Kdybyste ale slyšeli termín genealogie, zvedl by ruku jen málokdo z vás. A přitom je to koníček neobyčejně zajímavý. Svě o tom ví Radomír Vlk. V obchodním úseku Fatry pracuje od roku 1999. Žije ve Zlíně. Má ženu, dvě odrostlé děti a má také jednoho neobyčejného koníčka. Ano, právě genealogii. Jak praví Wikipedie: *Genealogie je pomocná věda historická, která zkoumá vztahy mezi lidskými jedinci, vyplývající z jejich společného rodového původu. Zajímá vás, jak vypadá taková genealogie v praxi? Potom čtěte dál...*

Jak jste se ke genealogii dostal?

Vždy mě bavila historie a k tomu genealogie tak trochu patří. Někomu zajímá jen to, co se stalo, já byl ale vždy zvědavý i na to, kdo je kdo a z jaké rodiny pochází.

Co vám váš koníček přináší zajímavého? Láká vás odhalováním zapomenutých tajemství?

Koho z nás nelákají dosud neodhalená tajemství? Chtěl jsem vědět, odkud pochází má rodina, později se to rozšířilo i na vedlejší větve, nejen ty po meči. Rodinná genealogie je především o hledání kořenů, osudů těch, co byli před vámi. Jejich povolání, míst kde žili, zajímavých událostí. Rozhodně to není nuda. Mnohdy se člověk nestačí divit, jak brzy po svatbě se rodily první děti, kolik z nich bylo nemanželských, nebo že nový sňatek od odvození občas dělilo jen pár týdnů.

Jak vypadá genealogie v praxi? Co všechno to obnáší?

Popravdě řečeno, je to především sezení u počítače a přepisování dat. Doba, kdy nadšenci museli jezdit po republice, je naštěstí již za námi. Genealogii proto rozhodně nedoporučuji těm, kteří mají k počítači negativní vztah. (Ano, jde to i jinak, ale stojí to spoustu peněz a ještě více času.) Pakliže

jste ale skutečně odhodlaní začít pátrat, připravte se na to, že se na začátku budete muset poprat se čtením starých textů. To bývá častý kámen úrazu. Naštěstí se ale najdou spřízněné duše, které mohou pomoci začátečníkům se čtením on-line.

Opravdu dnes počítač supluje vše? Není potřeba navštívit matriku?

Pokud máte k dispozici křestní list a další rodinné dokumenty, skutečně nemusíte chodit na matriku a můžete začít rovnou na internetu. Já osobně na matriku musel jen jednou, v úplných počátcích. Dnes hledám už jen na internetu, kdo ale potřebuje prvotní informace, měl by navštívit obecní úřad, kde jsou uloženy matriky živých osob.

Začínáte patrně u rodokmenu vlastní rodiny...

Ano. A podařilo se mi dokázat rodině, že Vlci jsou původem z Traplic a Jalubí. Všichni příbuzní byli totiž přesvědčeni, že se jedná o původní rod ze Starého Města. A také jsem zjistil, že řada místních rodů pochází z dnešního jižního Polska. Hlavním objevem pro mě ale byl rod Hejdů v Jalubí, jehož historii se věnuji asi tři roky. Zájemci si mohou více přečíst na Wikipedii pod heslem Hejdové z Lichnova.

Jaké první kroky by měl člověk podniknout, když chce vypátrat své předky?

Pokud bude spoléhat na digitalizované zdroje, pak doporučuji znát předka, který se narodil kolem roku 1900, ovšem i s místem narození. Pak už lze zcela zdarma přes internet navštívit některý z českých archívů a přes aplikaci matriky dohledat obec a časový rozsah. Matriky jsou naskenovány a listuje se v nich jako v knize. Pro náš region, bývalý Jihomoravský kraj, platí adresa www.acta-publica.eu. Pro severní Moravu je to stránka ZA Opava. Podobně je tomu i pro české kraje. Digitalizované matriky ovšem zahrnují pouze osoby, které již nemohou být mezi živými. To je jediné omezení. (Jako raritu bych uvedl, že opavský archiv začal digitalizovat i třídní knihy škol před první světovou válkou.) Rodokmen se dá tvořit elektronicky pomocí volně dostupných programů. Zde doporučuji Family Tree Builder. Má verzi zdarma i verzi placenou pro ty náročnější.

Jak až daleko do historie se běžně člověk může dostat?

Většina z nás jsou potomci poddaných. Jejich kořeny se dají dohledat, podle regionu, do období konce třicetileté války. Ani pro začátečníka by neměl být problém dostat se k roku 1800. Potomci měšťanských rodů s trochou štěstí najdou předky i ve století šestnáctém. A pokud je ve vás aspoň kapka modré krve, můžete někoho najít i před rokem 1500. Musím ale upozornit, že to vše platí pro rody, které žily v Čechách a na Moravě!

Narazil jste při svém bádání na nějaký slavný nebo jinak zajímavý rodokmen?

Bylo toho hodně. Např. již zmínění Hejdové jsou poslední žijící větví starobylého rodu Hrabišiců, jehož první známý předek žil v 11. století. O známé lidi a zajímavé osudy tedy nebyla nouze. Poddaný mohl mít stejně tak zajímavý život a mnohdy byl i schopnější než šlechtic, ale o jejich osudech se nám zprávy téměř nedochovaly. Bohužel.

Pomáháte i jiným lidem s jejich rodokmeny?

Zatím spíše rozesílám výsledky své práce v rámci širší rodiny. Mám ale na kontě i jednu přednášku - ta se uskutečnila letos v květnu v Jalubí. Byla na téma Dějiny rodu Hejdů z Lichnova a sešlo se nás několik desítek, vlastně všechno příbuzní. A jedno kratičké vystoupení jsem měl také v Kunovicích, kde v Panském dvoře vystavují druhým rokem rodokmen s potomky pánů z Kunovic vytištěný dle mých podkladů.

Čím se aktuálně zabýváte?

Přepisují do elektronické podoby matriky Jalubí a Starého Města. A to bude zřejmě práce do konce mého života.

Děkuji za váš čas a přeji, ať vás váš koníček stále naplňuje a ať se vám při nových objevech co nejčastěji tají dech...

Mgr. Adéla Tománková Kotková
editorka

Dovolená

Dovolená na zotavenou je nejdůležitější formou dovolené. Slouží k odpočinku a obnově pracovních sil. Délka dovolené na zotavenou se v různých zemích liší. V Evropě to bývá nejčastěji v délce mezi 4 až 6 týdny ročně. Obvykle je stanoven i způsob, jakým se dovolená na zotavenou čerpá. V Česku je základní výměra dovolené čtyři týdny. Za dobu čerpání přísluší náhrada mzdy ve výši průměrného výdělku. Tolik Wikipedie.

Doba, kdy se dovolená „přidělovala“ podle věku, je už naštěstí minulostí. Jak já jsem se těšil, až mi bude třiatřicet a dosáhnou na 4 týdny dovolené. S odstupem času nechápu, jak byli mí rodičové s dovolenou, přidělenou jim zákonikem práce, schopni vůbec hospodařit a zařídit, abych byl po celé prázdniny dozorován.

Je pravda, že oproti dnešním poměrům nebyly mimo hlavní, vánoční a pololetní žádné další prázdniny, dokonce i sobota byla vyučovacím dnem.

Víte vůbec, kolik prázdnin mají školou povinné děti v současné době? S laskavým dovolením - stručný výčet zde. Začínají to podzimní prázdniny a následují vánoční, pololetní, jarní, velikonoční a samozřejmě hlavní.

A když se vyskytnou ještě nějaká další mimořádná volna, potom těch pět týdnů dovolené nás dědeček a babiček je žalostně nicotných.

Proč právě dědeček a babiček? Není žádným tajemstvím, kam bývají dítka školou či školkou povinná v dobách

svého častého volna odkládána. Kdo tuto možnost má, s radostí ji využije. Takový hlídací dědeček s babičkou představuje výhru v loterii. Proč?

Protože možnosti umístění školních dětí na různé druhy táborů jsou omezené, mnohdy cenově nedostupné a zdravotně rizikové. Zanechat sirotky bez dozoru je nebezpečné, ba přímo trestné. A v této situaci je role nás babiček a dědečků nezastupitelná!

Ne že by to někdy bývalo jinak. Ačkoliv jsme snili o exotických zemích plných báječných dobrodružství, obvykle jsme skončili na pionýrském táboře, v lepším případě u babičky. Avšak odměnou za záhumenní prázdninové destinace nám byla úžasná volnost a svoboda, kdy se starší sourozenci „jako“ starali o ty mladší, zatímco rodiče pracovali na směny, aby ta svoboda nebyla zas až tak velká.

Čas od času funguji jako hlídací dědeček, vnučka mi říká a dědek, podle toho co jí (ne)dovolím. Nezlíbím se na ni, ten titul si zasloužím. Někdy se přistihnu, že vlastně vydávám pouze zákazy a příkazy jako v Orwellově románu 1984 (pracovní název „Poslední člověk v Evropě“). A právě tak si musí občas připadat má vnučata. „Nebor to! Polož to! Vrať to zpátky! Pozor, spadne Ti to! Pročs to udělal? Nedáš si říct! Kolikrát jsem Ti to říkal! Zmiz! Žádný tablet! Žádné kokino! Doma budeš! Nevstaneš od stolu, dokud všechno nesníš!“. Výčet by mohl pokračovat do nekonečna. Nejsem zastáncem fyzických trestů, proto vyhrožuji žalováním: „Všechno TO řeknu mamince, uvidíš! Tatínek, ten Ti dá! Ba-

bička Ti už nikdy nic nekoupí!“, a mohl bych opět pokračovat. „Vanitas vanitatum et omnia vanitas“ aneb „Marnost nad marnost, všechno je marnost“. Zjistil jsem, že nejlepším řešením je předstíraná mírná hluchota a slepota. Nevidím, neslyším, ať si dělají, co chtějí, jen když mi dají pokoj.

„Dědóóó, dal bys mi napít?“, ozve se po pár minutách a jedu v tom zase. Není úniku, jsou jako vosy, všude a do tmy. Zlatý pozdní večer a nemusí být ani 1. máj. „Spí?“, šeptám směrem k manželce. Pouze mlčky přikývne, aby je nedej bože nevzbudila. Štěstí, tolik štěstí! Skoro hodinu máme pro sebe.

Zítří si je odvezou. Vysvobození! Zase bude klid a sousedé mě začnou zdravít.

Ticho. V klidu pijeme po obědě kávu a mlčky sedíme. Nemluvíme, jen si to vychutnáváme. Náhdera! Co budeme dělat odpoledne? Myslíš, že se jim také stýská? Nechybí Ti něco? Chybí. Přes všechny peripetie, které jsem si vytrpěl v uplynulých 14 dnech, je mi nějak smutno na duši. Teď potřebuji tak 14 dnů další dovolené na zotavenou a jsem připraven na nové kolo. Už se těším, až zase přijedou. „Příště by mohli zůstat i tři týdny“, špitne manželka. Nějak mi to nevdává. „Proč ne?“, poznamenám. Jenom musím připravit bohatší program, ať se nám tu nenudí. A delší bojovku, a hlavně později, až bude úplná tma. Ta letošní nebyla to právě ořečové. Hlavně, aby je zase přivezli!

Stanislav Zátocek
stálý dopisovatel

Bavíme se

Maminka: „Pepičku, proč tolik brečíš?“
Pepíček: „Zdalo se mi, že naše škola shořela.“
Maminka: „Uklidni se, Pepičku, byl to jenom sen.“
Pepíček: „A proč myslíš, že brečím?“

Učitel k žákům ve druhé třídě: „Kdo jsou lidé, kteří si berou věci, i když jim nepatří?“
Děti nechápou.
„Tak například: Co bych byl, Pepičku, kdybych teď sáhl takhle do tvé kapsy a vytáhl 50 korun?“
„Kouzelník, pane učiteli.“

„Tak co je nového ve škole?“
„Představ si, tati, že náš nový učitel je závistivý.“
„Proč myslíš?“
„Už pokolikáté, když mě posílá za dveře, říká: Kdybych tak byl já tvým otcem!“

Pepíček přijde domů. Tatínek se ho ptá: „Tak co bylo ve škole?“
„Já jsem se nejvíc hlásil.“
„A na co se paní učitelka ptala?“
„Kdo rozbil okno na chodbě.“

Učitelka: „Když máš 8 bonbonů, a někdo chce, abys mu dal 2. Kolik jich máš?“
Žák: „Pořád 8.“

Přijde manžel po třech dnech z práce v Němecu a vidí ženu, jak krájí rohlíky a kolem sebe jich má nakrájených hrozně moc. Muž se udiveně ptá své ženy: „Proč krájíš tolik rohlíků?“ a žena odpoví: „Protože v receptu psali: krájejte tři dny staré rohlíky.“

Uklížečka na výslechu: „Proč jste neutekla, když na vás ten zloděj mířil pistolí?“
„Protože za mnou byl on, vlevo a vpravo zdi a vepředu jsem měla vytřeno.“

POD DROBNOHLEDEM / Seznamte se, údržba

Přinášíme další článek, který Vám tentokrát umožní trochu blíže poznat naše spolupracovníky v rámci odboru hlavního mechanika. Jejich hlavním posláním je pečovat o všechny naše stroje a zařízení tak, aby zajistili jejich dlouhou životnost a vysoký výkon.

Údržba je nedílnou součástí každého výrobního systému, hraje nezastupitelnou roli při zajišťování provozuschopnosti celého podniku a zásadním způsobem ovlivňuje jeho produktivitu. Zároveň významně přispívá k tomu, aby zákazníci dostávali své produkty v požadovaný čas a v požadované kvalitě, čímž se významně podílí na udržování konkurenceschopnosti podniku. Všechny tyto skutečnosti kladou zvýšené nároky na její úroveň.

Přestože se díky stále složitějším technologiím stala z údržby věda, praxe vypadá jinak. Po podniku se naši údržbáři pohybují výhradně s těžkou brašnou přes rameno (strojaři), nebo s roztočnými měřicími přístroji a šroubováky (elektrikáři). Zeptali jsme se pana Zdeňka Rozsypálka, vedoucího odd. přípravy oprav, jak to tedy u nich funguje.

Co si máme představit pod pojmem „odbor hlavního mechanika“?

Odbor hlavního mechanika má celkem 124 zaměstnanců. V Napajedlích je nás 79, v Chropyni 45. Personální plán přitom počítá se 133 pracovníky, ale bohužel se ho už delší dobu nedaří naplnit. Proč? Je to jednoduché: údržbář je vlastně takový Ferda mravenec - práce všeho druhu, musí znát spoustu věcí. Např. orientovat se ve strojírenských normách a v technické dokumentaci strojů a zařízení, diagnostikovat správně poruchy a najít nejlepší způsob, jak se s nimi vypořádat. Není divu, že o takové odborníky je nouze. Staří ostřílení chlapi nám postupně odcházejí do důchodu, a těm mladým chybí patřičné zkušenosti. A s přijímáním nových je to jako sázka do loterie. I když si řeknete, že je všechno naučíte, stejně nemáte jistotu, že ve Fatře zůstanou. *Inzerát: Hledáme někoho s moudrostí padesátníka, zkušenostmi čtyřicátníka, dravostí třicátníka a platovými nároky dvacátníka.*

Odbor údržby se skládá z oddělení přípravy oprav, dále tzv. generálky, oddělení údržby válcovny, oddělení údržby PPF, oddělení elektroúdržby a MaR a oddělení revizí. Tato oddělení mají sídla v Napajedlích. V Chropyni je to strojná údržba speciálních výrobků, strojná údržba PET a elektroúdržba. No a samozřejmě údržba areálu Chropyně. Ale rozhodně si pod tímto označením nepředstavujte něco na styl „nádvorní údržby“. Jedná se o odborníky z bývalé Energetiky, kteří mají za úkol pečovat o strojná zařízení, chlazení, teplovody, výměňkové stanice a předávací stanice tepla nejen v našem chropynském areálu, ale třeba i na sídlišti v Chropyni.

Každé z těchto oddělení má svého vedoucího a z vrcholu celé pyramidy z pozice hlavního mechanika na všechny shlíží a zodpovědně dohlíží Ing. Petr Gahura. Činnosti naší údržby se plánují vždy s předstihem pro následující kalendářní rok a musí si vystačit s předem naplánovaným rozpočtem. Pro letošní rok činil Plán oprav cca 150 mil. Kč, z toho bylo na opravy strojů a zařízení určeno 120 mil. Kč. Částka pro násinice nepředstavitelná a snadno Vás napadne: „Co s tím, proboha, děláte?“ Ale když se podíváme

blíže, třeba cena za opravu kalandrovacích válců se pohybuje kolem 5 mil. Kč, za opravy, k nimž voláme technika z dodavatelské firmy, běžně platíme 100 tis. Kč za třídní návštěvu. Čerpání rozpočtu je třeba stále sledovat a rozumně s ním hospodařit.

Jste samí chlapi. Nechybí Vám jemná ženská duše?

Nechybí. Tyto duše u nás máme dvě, na strojnou údržbu paní Libuši Veselou a na elektroúdržbu paní Milenu Otáhalovou. S pečlivostí ryze ženskou nám zajišťují administrativní agendu. Je pravda, že na pozicích údržbářů jsou u nás jenom muži. Zatím. V některých speciálních časopisech se občas objevují odborné články, které se zaměřují nad možností uplatnění žen v údržbě a zveřejňují lákavé fotografie modelek v montérkách. Svět se mění a tento dosud ryze mužský obor také. Ženy se totiž začínají ve stále větším počtu uplatňovat i v této profesi. Nás se zatím tato vymoženost nedotkla, ale - kdo ví? Možná i my se někdy dočkáme.

Liší se napajedelské činnosti od těch chropynských?

Protože jsou si technologie, které provozujeme v Napajedlích i Chropyni, velmi podobné, je i činnost údržby v obou provozovnách v podstatě téměř shodná. Jejím cílem je udržet výrobní linky po stránce mechanické a elektrické v dobré kondici.

Jak vypadá Váš běžný den?

To Vás musím nejdříve seznámit s tím, jak je vlastně údržba strojná i elektro organizována. Základem je ranní směna, která řeší hlavní problémy na výrobních linkách. Je také nejsilnější obsazena. Odpolední a noční směna je pak k dispozici pro případ nenadálých poruch zařízení tak, aby se pokud možno udrželo co nejdéle v chodu. Často se jedná o provizorní opravy, které pak dotáhne do konce čerstvá ranní posila.

Běžný den techniků vypadá zase jinak. Většina z nás pracuje na přípravě oprav, což jsou jednak dlouhodobější úkoly, ale při tom je třeba zvládnout i operativu, tj. urgentní řešení vzniklých problémů. Požadavek obvykle zní: „Hotové to mělo být už včera“. Znamená to okamžitě vytipovat potřebné náhradní díly, často domluvit s dodavatelem termín dodání, případně tam zajet a přivést je. Když si uvědomíme složitost a stáří většiny linek v pro-

vozech, člověk, který se má uplatnit jako dobrý údržbář neboli strojník, musí umět téměř vše. Jedná se nejen o rozmontování jakéhokoliv zařízení, výměnu poškozených částí, ale také o úpravy dílů, které tam jako naschvál nesedí, a mašinu je třeba za půl hodiny zajet. To se týká strojných zařízení.

Kolegové elektrikáři to mají ještě složitější, protože proud v kabelech a různých zařízeních zkrátka není vidět. Proto musí být vybaveni moderními diagnostickými přístroji, které jim pomáhají závady odhalit. Určitě musí být na vysoké odborné úrovni a pravidelně absolvovat různá doplňující školení. Bez potřebných zkoušek nemohou tuto práci vykonávat.

Velmi složité opravy provádějí externí firmy, s nimiž máme uzavřeny servisní smlouvy. Na opravu musí být schopni se dostavit v termínu např. do 24 hod.

A na co jsme pyšní? Na každou úspěšnou opravu, třeba i hloupost, když se linku podaří konečně rozjet, a to i přes to, že Vám za zadkem stojí deset kubiců, kteří pomáhají dobře miněnými radami.

Jakou jste zažili nejkrizovější situaci?

Těch je hodně. Třeba při nedávné opravě navijčky na nové lince Comerio I došlo k poškození sekacího nože a Italové nám slibují náhradní už dva měsíce. Fólie mají být nejpozději v pátek připraveny k expedici do Španělska. Co teď? Pokoušíme se nabrousit starý nůž s tisícem ostří - nejprve rozbruskou. Chyba lávky - sekát to nechce. Pak ostří po ostří přejíždíme jednoduše pilníkem. Další chyba - tentokrát stávkuje řízení stroje. Nervozita stoupá a pak - světe, div se - stroj se z ničeho nic rozjede. To potom máte opravdu dobrý pocit.

Jakou jste zažili nejúsměvnější situaci?

Mohu uvést jednu historku ze života. Jeden kolega psal návod k obsluze na jistý stroj. Na patnácté stránce napsal: „Kdo to dočetl až sem, ať si přijde ke mně pro pětistovku.“ Nepřišel nikdo.

Seznamte nás podrobněji s několika Vašimi zaměstnanci.

Ing. Petr Gahura, hlavní mechanik, je bezvýhradně zodpovědný za běh údržby v provozovnách Napa-

jedla i Chropyně. Znamená to přípravu ročních plánů oprav, tomu odpovídající návrhy rozpočtů a další rozsáhlou agendu spojenou s údržbou. S touto funkcí je také spojena personální politika odboru s cílem udržet stav personálu údržby na vysoké odborné úrovni s relativně spokojenými kolegy.

Vedoucím odd. přípravy oprav je Ing. Zdeněk Rozsypálek. Strojní údržbu v Napajedlích mají na starosti Stanislav Hrdina, Ladislav Čevela a Bc. Martin Režný. Údržba elektro je doménou Lubomíra Petříka a Tomáše Velety. Vedoucím oddělení revizí je Ing. Antonín Adamčík. Strojní údržbu v Chropyni vedou kolegové Radomír Zbořil, Petr Šafránek, Ing. Vlastimil Zachara a Jaroslav Zlámal. Elektroúdržbu v Chropyni má na starosti Ladislav Otevřel.

Stanislav Hrdina, vedoucí odd. napajedelské strojnou údržby, pracuje na postu technika údržby už od svých učňovských let. Jeho paměť sahá do dob, kdy jen na generálce, součástí tehdejší strojírní, pracovalo cca 40 zaměstnanců. Jeho zálibou jsou generální opravy strojů a zařízení, má nepřeborné znalosti a zkušenosti, ovládá snad všechny stroje a linky v Napajedlích. A nejen to. Když Vám kape kohoutek, nesplachuje záchod, nezavírají se dveře do kanceláře? Voláte Staňu, který vše zajistí. Mimo pracovní dobu se stará nejen o manželku, ale také o svého věrného psa, moped z roku dva a poslední dobou i o vnuka. Stejně jako v práci má i doma všechno pod kontrolou.

František Galetka, pracovník údržby válcovny, patří k našim nejzkušenějším provozním technikům. Má přehled o všech strojích na válcovně, dohlíží na chod stanice chladič vody pro válcovnu. Nejvíce nás fascinuje jeho klid a povaha, kterou nemůže rozhodit žádný problém.

Pavel Hána ml., pracovník střediska MaR, nastoupil do Fatry v roce 2008 na pozici mechanika měřících přístrojů a za 9 let své činnosti na tomto středisku provedl velké množství kvalifikovaných oprav. Dokonale se seznámil s linkami, jejich řízením a dokáže zvládnout i velmi složité opravy. Je aktivní, spolehlivý a všechno vždy dotáhne do konce. Je ochotný kdykoliv pomoci, a to i v době svého volna. Je velmi aktivní i ve svém soukromém životě a je to člověk, který před problémy neutíká, ale snaží se je vždy řešit.

Pavel Belhárek se stal členem skupiny strojních zámečníků BO PET v průběhu loňského roku. Přes své poměrně krátké působení v nové profesi se úspěšně účastnil rozsáhlých oprav na klíčových zařízeních oddělení výroby BO PET fólií, s nimiž se ve svém dřívějším působení setkával z pozice operátora. Díky těmto zkušenostem a jemu vlastní aktivitě, zodpovědnosti, ochotě a schopnosti učit se nové věci, nasazení při řešení složitých úkolů i mimo rámec pracovní doby, se zařadil ve velmi krátké době mezi pevné články zaběhnutého kolektivu chropynské strojnou údržby a stal se dobrým příslibem kvalitního zajištění výroby údržbou do budoucna.

Připravujete nějaké novinky?

Připravujeme stěhování do nové dílny generálních oprav, která bude postavena v rámci investice „Nová válcovna“. Zatím v rámci cvičení stěhujeme dílnu GO z 2. NP pětietážové budovy 25 do přízemních prostor, kde dříve fungoval Fanam.

Pokračování na str. 6

Pokračování ze str. 5

Nová dílna bude zařízena stávajícími stroji z dílny GO a následně dovybavena novými, které máme v úmyslu pořídit.

Důležitou inovací je rozšíření vibrodiagnostiky, která spočívá v kontrole životně důležitých komponentů linek pomocí moderních metod měření vibrací, vyhodnocování naměřených údajů, které dají komplexní přehled o stavu strojů. Údaje budou sloužit k vypracování plánu oprav a zejména k prevenci neočekávaných havárií na většině výrobních linek. Již dnes jsou nainstalovány měřicí body na linkách SML 2, KW, Comerio II a III, HIF 1 a 2. Přípravuje se instalace měřicích bodů na lince SML 1 a na vstříkolisech v Chropyni. Měření na vybraných linkách již probíhá. Výstupem jsou pravidelné zprávy oddělení, které měření provádí. Tyto údaje pak využívají vedoucí provozních údržeb.

Jste dobrá parta? Míváte i mimopracovní setkání?

Musíme být dobrá parta, abychom zvládli náročné úkoly, které obnáší naše práce. Představuje to hodiny a hodiny přesčasů, práci o sobotách i nedělích. Na to je potřeba nejen vzájemná vstřícnost, ale také dobré rodinné zázemí.

Zejména na konci roku se snažíme organizovat mimopracovní setkání podle jednotlivých oddělení. To už se stalo dobrým zvykem a průběh si jistě dokážete představit. O jakou sílu se jedná, demonstrují skupinové fotografie z Napajedel a Chropyně.

Udržujete pohotovost?

Tato povinnost se týká zejména oddělení MaR (oddělení měření a regulace). Kolegové jsou na telefonu od pátku odpoledne do pondělí do rána. Příjezd na pracoviště se předpokládá do půl hodiny po výzvě.

Kdo Vás ve fabrice nejvíc štve?

Odpovím trochu vyhubě: do Fatry se nastěhovala spousta holubů, kteří na všechno káží. Ještě, že to zatím nemusíme v rámci údržby po nich uklízet. Poďte se třeba na okna budovy 44.

S kým se Vám naopak spolupracuje nejlépe?

Jednoduchá odpověď: se všemi dobrými, zodpovědnými a trpělivými lidmi.

Znáte nějaký vtip na téma údržba?

Bohužel, žádný z našich kolegů si nevzpomíná, že by se terčem humoru stal údržbář, natož tématem na vtip.

My ale víme, že i k této pracovní profesi humor patří.

Nakoukne elektrikář do pokoje jednotky intenzivní péče, kde jsou pacienti napojeni na dýchací přístroje: „Vážení, teď se pořádně nadechněte. Jdu měnit pojistky.“

Vejde vedoucí údržby do dílny a ptá se učně: „Už ti, chlapče, přidělil mistr nějakou práci?“ „Jo, mám ho vzbudit, kdybyste se objevil.“

Dlouho jsme se smáli anekdotě našeho vedoucího. Potom jsme pochopili, že se jedná o pracovní úkol.

Na poradě údržby se rozčiluje šéf: „Pamatujte si, že my náš plán splníme, i kdybychom měli dělat všichni!“

A jedna perlička na závěr:

Technici vymýšlejí stále dokonalejší zařízení, přístroje a stroje pro snížení pracnosti i fyzické náročnosti. Ještě nikomu se však nepodařilo vymyslet, vyvinout a vyrobit takové zařízení, které by nedokázala zničit žena.“

Ing. Zdeněk Rozsypálek
vedoucí přípravy oprav

Dobré nápady se vyplatí

Hlavním úkolem zlepšovatelů hnutí je pomocí drobných návrhů nejen zvyšovat produktivitu a efektivnost procesů, ale i ulehčit práci nebo zvýšit bezpečnost pracovníků. Heslem průmyslníka Tomáše Bati bylo: „Dřinu strojům, myšlení lidem“. Na tuto myšlenku jsme navázali v roce 2009 a obnovili zavedení systému zlepšovacích návrhů, který nám od té doby přinesl nemalé finanční úspory. Průměrně každý třetí podaný zlepšovacích návrh se úspěšně realizuje a výrazně tak přispívá k našemu dalšímu růstu. Dobré nápady se vyplatí a naši zaměstnanci o ně nouzi nemají.

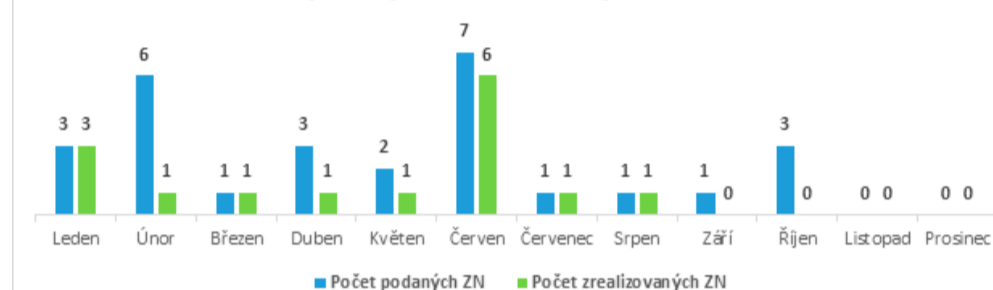
Když srovnáme loňský rok s tím letošním, je jasně patrná zvyšující se tendence v počtu podaných zlepšovacích návrhů, která je ovlivněna i zvyšující se motivací pracovníků zapojit se do zlepšovatelů hnutí.

V minulém roce bylo podáno celkem 25 návrhů, z toho bylo 15 přijato k realizaci. Těchto 15 úspěšných návrhů mělo hodnotu 1,1 miliónů korun a na odměnách bylo podatelům vyplaceno 163 tisíc korun.

V roce letošním bylo dosud podáno již 42 návrhů, z toho bylo 13 přijato. Celkem tyto návrhy přinesly úsporu 809 tisíc korun a na odměnách si podatelé polepšili o 85 tisíc korun.

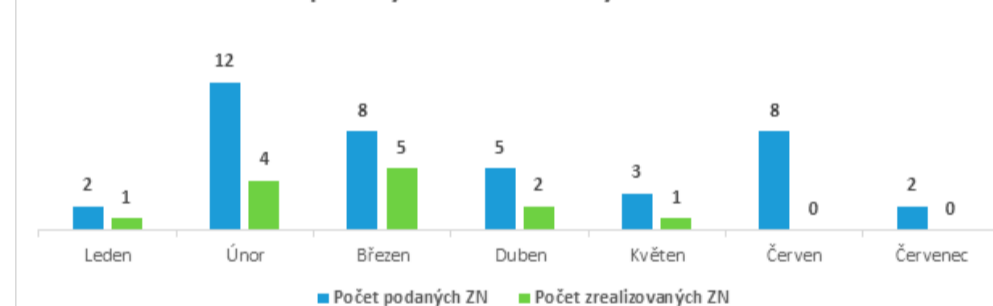
Z přijatých zlepšovacích návrhů se pravidelně jednou za půl roku vylosuje jeden, který navíc odměně pouze na dovolenou v hodnotě 15 000 Kč. Za letošním pololetím byl z 11 zlepšovacích návrhů vylosován zlepšovák týkající se využití opotřebovaných sekacích nožů bratrů Tomáše a Martina Režných.

Přehled podaných a zrealizovaných ZN za rok 2016

Celkem podaných ZN	28	Vyplacené odměny	163 733 Kč
Celkem přijatých ZN	15	Úspory	1 141 986 Kč

Přehled podaných a zrealizovaných ZN za rok 2017

Celkem podaných ZN	42	Vyplacené odměny	85 571 Kč
Celkem přijatých ZN	13	Úspory	809 251 Kč

Všem zaměstnancům, kteří se aktivně podílejí na zlepšovatelů hnutí, patří velké poděkování. A to nejen samotným zlepšovatelům, ale i jejich mistrům a vedoucím, kteří je podporují. A v ne poslední řadě také pracovníkům strojní a elektro

údržby, kteří zlepšovacích návrhy realizují. Děkuje všem za dobrou práci.

Ing. Martin Halíř
průmyslový inženýr

ANKETA

Máte rádi burčák nebo víno? Slavíte vinobraní nebo chodíte na burčákové pochody?

Radomír Prajza, technik ICT, stř. 933000

No jasně, který Moravák nemá rád burčák nebo víno? Pravidelně se účastním Slavnosti vína v Uherském Hradišti. Ale už to není, co to bývalo. Hromada lidí a všechno zaměřené na zisk, nějak to začíná ztrácet tu správnou atmosféru. I ten burčák se mi zdá někdy pančovaný nebo jablčný. Doporučuji jízdu parním vlakem, je to dobrá atrakce na slavnostech i pro děti. Takže se účastním burčákového pochodu Milotice-Mutěnice, mohu jen doporučit. A různých košťů vín. Jak se říká, ve víně je pravda.

Marta Mlýnková, referent účetní, stř. 932000

Již v měsíci srpnu začínáme s přípravami na Slavnosti vína v Uherském Hradišti, které se konají každý rok druhou sobotu v září. Naše obec Topolná patří do regionu „Za Moravou“ a má stano-

viště ve Smetanových sadech za kinem. Musíme pečlivě naplánovat vše, čím budeme prezentovat obec. Náš stánek, patří velké poděkování chutných produktů z topolské pekárny a my každý rok škvaříme domácí sádlo, abychom mohli k čerstvému chlebu nabízet nejen to sádlo, ale i škvarky. Pak pleníme zahrádky kvůli čerstvé pažitce, cibulce a pórků, aby si každý mohl připravit chlebiček dle vlastní chuti. A samozřejmě, když slavnosti vína, tak musíme mít i dostatek tohoto moku. Na našem stánku pořádáme každoročně košť vín z produktů vinařů z našich topolských vinohradů. Svěho času zde byl i družstevní vinohrad, který byl nejseverněji položeným družstevním vinohradem v ČSSR.

Dříve jsem chodila v kroji v průvodě. Společenské rozdílly se ruší, ti plnější ušetří na spodnič-

kách a krásné kroje najednou sjednotí lidi. Ta atmosféra je úžasná. Všichni k sobě mají nějak blíž. S množstvím návštěvníků samozřejmě přibývalo i práce v našem stánku a tak se angažujeme jinak, ale i zde je to o setkávání. Vždy mě potěší, že se k nám někteří návštěvníci vrací každoročně a již ráno si zamlouvají víno, Charvátka, od našeho nejstaršího vinaře pana Bačuvčíka.

Martina Krsičková, instruktorka, stř. 109000

Narodila jsem se na Slovácku, takže víno patří neodmyslitelně do mého života. Ráda si dám s přáteli sklenku dobrého vína a v sezónu i skleničku burčáku.

Pokud mi to čas dovolí, účastníme se i slavnosti vína v Uherském Hradišti, kde každoročně teče víno i burčák proudem.

AKTUALITY

Novinky v segmentu podlahových krytin

V měsíci červenci byla kolektivem prodejního oddělení a obchodních partnerů vybrána kolekce LVT dílců Thermofix pro léta 2018 - 2020. Následně byla vybrána nová kolekce vinylových plovoucích podlah RS Click pro rok 2018 a proveden byl finální výběr kolekce vinylových plovoucích podlah Fatra Click. Současně neustále pracujeme na rozšíření zákaznického portfolia na exportních trzích.

Velkou výzvou pro kolegy ze segmentu profilů je vyvzorování nových barevných variant podlahových lišt k jednotlivým vzorům LVT dílců.

V návaznosti na zánik stavebního segmentu, resp. jeho rozdělení na segment HIF a segment PK, se stal s účinností od 1. července novým vedoucím prodeje segmentu PK Miroslav Obdržálek.

Grafický manuál v novém

Na tvorbě nového grafického manuálu jsme spolupracovali se společností VL Atelier Brno, která je naším hlavním partnerem pro vytváření grafických návrhů a prezentací. Dokončen byl v červenci 2017 a odráží skutečné potřeby společnosti pro vnitřní i vnější komunikaci. Je dobrým vodítkem pro grafickou práci a slouží k udržení jednotné linie komunikace. Jeho pomocí zajistíme grafickou harmonii všech materiálů, které nás prezentují.

Skládá se ze dvou částí:

- Grafický manuál „fatra“ - obsahuje základní principy pro užívání samotného loga „fatra“ a ve spojení se sloganem + gradientu firemní dokumentaci.
- Grafický manuál „trademark“ - představuje pravidla pro používání trademark „f“ v kruhu a ve spojení s claimem.

Je založen na 2 firemních značkách - logu „fatra“ + trademark „f“ v kruhu.

Logo „fatra“, navržené již v 60. letech 20. století, je nezaměnitelné a dobře se vžilo do povědomí veřejnosti. Působí tradičně a firmě dodává punc stabilní společnosti s nezaměnitelnou image. Nově bylo logo „fatra“ rozšířeno o slogan „Plasty pro život/Plastics for life“, který používáme v komunikaci se zákazníky již několik let.

Trademark - „f“ v kruhu - je nejstarší mezinárodně registrovanou ochrannou známkou společnosti (pochází z roku 1955). Trademark byl doplněn claimem (sloganem). Funkčně doplňuje logo a podtrhuje skutečnou stabilitu a dlouhou historii firmy jako zpracovatele plastů od roku 1935.

Změny zaznamenala i firemní dokumentace - vizitky, hlavičkový papír. Nově bude využit nový grafický prvek - „gradient“ - pro oživení bílých ploch nebo jako pomocný prvek pro zarovnání textů.

Kompletní grafický manuál bude součástí aktualizované směrnice OS 02 Vizuální styl společnosti Fatra, a.s. Nová firemní dokumentace bude k dispozici na interním disku L:\Sablony.

Odboráři na stupních vítězů

Tradiční sportovní hry našeho odborového svazu se konaly ve dnech 23. - 25. června v Karlových Varech a jejich blízkém okolí. Pořadatelem byla ZO OS ECHO Synthomer a.s. Sokolov. Bez mála 350 sportovců se sjelo ze všech koutů naší republiky, aby změřilo své síly

a schopnosti v týmových i individuálních soutěžích.

Naši odboráři soutěžili ve 3 sportovních disciplínách - kopaná, bowling muži, bowling ženy a stolní tenis. Všichni odjžděli s tajným přáním i letos vyhrát, což se jim ve finále při jejich vysokém sportovním nasazení nakonec podařilo. I přes velký počet protihrá-

čů a silných skupin vybojovali ve svých kategoriích krásná místa a obsadili i vytoužené stupně vítězů. Domů si přivezli nejen medaile, ale také pět pohárů a pět diplomů.

Závěrečný večer s vyhlášením výsledků na rozhledně „Diana“ byl důstojnou tečkou za 13. sportovními hrami. Slova chvály si vyslech-

li nejen od hlavních pořadatelů, ale také, a ta u srdce hrála nejvíce, od silných protivníků.

Všem vítězům a zúčastněným hráčům patří velké poděkování za jejich krásné sportovní výsledky a za příkladnou reprezentaci naší odborové organizace i celé společnosti.

Jana Hrabicová
předsedkyně ZO OS ECHO

MALÁ KOPANÁ - 2. MÍSTO

Nahoře zleva: Robert Sedláček, Filip Liška, Tomáš Láník, Martin Láník (kapitán), David Šamaj, Radek Hloch
Dole zleva: Pavel Hoferek, Jan Foltýn, David Dohnal, Tomáš Biliček (brankář)

BOWLING - MUŽI - 1. MÍSTO

za jednotlivou hru (největší nához)

BOWLING - MUŽI - 2. MÍSTO - JEDNOTLIVCI

Tomáš Vyržal

NEJLEPŠÍ BRANKAŘ V MALÉ KOPANÉ

Tomáš Biliček

STOLNÍ TENIS - 2. MÍSTO

Jiří Nožička, Pavel Polanský

BOWLING - MUŽI - 6. MÍSTO

Daniel Šimek, Tomáš Vyržal, Petr Novák

Jak se kde říkalo líný?

Snad každý z nás byl někdy líný, někdy jen tak, jindy třeba jako veš, štěnice, prase (na krmení), valach, kapr, chroust, smrad, noc, konšel, ministr nebo vandrák (v červenci). Nářečí se liší už v pojmenování samotné této vlastnosti.

Češi jsou líní, Jihočeši spolu s obyvateli Těšínska leniví. Lidé ze západní poloviny Moravy a z přilehlých Čech jsou lenošní, což souvisí se slovem lenoch. Kladsko a okolí Rychnova nad Kněžnou obývají lidé lenošiví, lenošití a lenochatí, popř. lenostiví.

Značná část Moravanů a Slezanů je naproti tomu shnilá [zh-], nikoli však hnitím rozložená (!), i když od původu náš význam se slovesem (s)hnit souvisí. No a svérázní Valaši jsou zdechlí (vzniklo přenesením významu „poslý“). Na Moravě teď už budeme správně rozumět, uslyšíme-li jsi zdechle jak veš, je zhníle jak klát (=špalek) nebo poněkud morbidní Tonek je zhníle, až do něho prste lezō.

Připomeňme jen, že na Moravě zdechlý znamená také těžce nemocný: je tak zdechlý, že aji do lůžka mu musijō nosit snidání.

Zdroj: Markéta Pravdová/Čeština nově od A do Ž

BOWLING - ŽENY - 6. MÍSTO

Klára Dundáková, Martina Krsičková, Marta Mlýnková, Jana Hrabicová, Radka Fusková

Spolupráce s firmou ještě na škole? Jde to!

Skvělým příkladem, jak může vypadat spolupráce studenta se společností Fatra, je projekt mladého umělce Tomáše Krejčího. Během svých studií v ateliéru Designu skla Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně získal možnost navázat spolupráci s Muzeem skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou a následně oslovil naši společnost. Jeho přáním bylo realizovat u nás speciální návleky na vázy, které by byly vyrobeny z PVC fólie.

„Pracovali jsme na redesignu konkrétních exponátů muzejní sbírky, kde jsem objevil unikátní secesní žardiniéry ze sklárny Josefa Riedla. Navázal jsem na jejich výrazné barvy a silný vjem plastičnosti skrze deformaci skla,“ přiblížil svou práci

Tomáš Krejčí. „Vznikl tak experiment, v němž jsem mohl vedle sebe postavit dva zcela odlišné materiály jako je sklo a plast a vyrobit vázu ze skla, která přechází do tvarovatelného objektu. Květiny ve váze se pak podílejí na jejím samotném formování a vytváření stínů. Je to cesta možností, kdy jsem hledal jiný úhel pohledu a nové materiály na základě vjemu, který jsem získal z původních žardiniér v expozici muzea. Je pro mě důležité hledání nových cest, ale především vytváření práce na základě vnímání jejich podstaty. A myslím, že díky ateliéru Designu skla, ve kterém studuji, se mohu nejen v tomto hodně posunout.“

Nadějného designéra se ujala Veronika Vašátková, která má ve Fatře na starost design svařovaných výrobků. Ke spolupráci s Tomášem se vyjádřila následovně: „Ráda jsem jeho

přání vyhověla, protože i já jsem byla dříve studentkou designu a vím, jak je občas těžké svůj nápad realizovat. Společně jsme ze vzorníku našich transparentních fólií vybrali vhodné druhy a v naší dílně pak mohly vzniknout první prototypy pro Tomášovu studentskou práci.“

Jak se zdá, projekt má dobře našlápnuto i do sériové výroby, objednána již byla první desítky kusů těchto speciálních návleků pro Clartés Bohemia, kde Tomáš Krejčí vázy ze skla realizuje. K vidění pak budou na Decorexu v Londýně, veletrhu designu interiérů a jejich doplňků.

Tomášovi přejeme hodně úspěchů na soutěži studentského designu, kam plánuje svůj produkt přihlásit, a také spoustu dalších dobrých nápadů nejen ve sklářském oboru!

Jak vznikla „panenka skákavá“?

Rčení „panenka skákavá“ vyjadřuje údiv nebo překvapení a souvisí s poutním místem v dnes již zaniklé obci Skoky u Žlutic na Karlovarsku. Obec jako taková už od 60. let minulého století neexistuje, zůstal po ní jen dnes opravovaný poutní kostel a ruina bývalé hospody.

Toto úsloví je součástí slovníku spíše dříve narozených, dnes se k vyjádření údivu užívá novějších tvarů, jako např. tý jo, tý brdo, tý vogo a podobně.

Správně by se ale mělo říkat „panenka skokovská“ - a nejde o pohádku, všechno je zaneseno v dějinách obce.

Tehdy patřila ves k faře ve Žluticích. Tamní farář nelibě nesl, že Skokovští nechodí pravidelně do kostela - cesta do vzdálených Žlutic byla dlouhá

a nepohodlná. Proto někdy na počátku roku 1717 inicioval postavení kaple. Za 9 zlatých nechali namalovat kopii známého zázračného obrazu Panny Marie Pomocné z německého Pasova a 29. září 1717 byla kaple vysvěcena.

Zázračný obraz fungoval i přes to, že se jednalo o kopii. Těžko říct, zda šlo o ono pověstné „věř a víra tvá tě uzdraví“, o náhodu nebo o skutečnou pomoc panenky Marie, ale začaly se dít věci nevídané. Do Skoků začaly proudit davy poutníků-prosebníků. Většina se modlila za uzdravení, jiní za odpuštění platu za dříví nebo za uzdravení chromého koně.

Například toužimský purkmistr a pekař Albrecht se během krupobití mezi osmou a devátou hodinou večer modlil společně se ženou k Panně Marii ve Skocích, aby uchránila jejich pole. Krupy padaly velké jako vejce a tak manželka slíbila

obětovat dvě svíce po 15 krejcarech. Když bouře přešla, vzali lucernu a šli na pole. Jejich pole bylo jako zázrakem nepoškozeno, okolní pole byla potlučena kroupami.

Byl to jasný důkaz zázraku nebo toho, že lokální přívalové deště a kroupy existovaly i ve středověku?

Ať už to bylo, jak chtělo, Panna Marie Skokovská od 18. století zázraky konala a tím vstoupila do českého povědomí. Ústní lidová slovesnost z ní pak vytvořila „panenku skákavou“.

Obraz Panny Marie Pomocné ze Skoků stále existuje. Po devastaci kostela v 90. letech 20. století byl zrestaurován a umístěn před oltář do premonstrátského kláštera v Teplé u Mariánských Lázní, kde si jej můžete prohlédnout.

Zdroj: Wikipedie

Podzimní tipy na výlet s dětmi, na kulturní zážitek i za poznáním

TRADIČNÍ VÝLOVY RYBNÍKŮ

Láká vás atmosféra tradičních podzimních výlovů rybníků? Tolikrát jste chtěli být u toho, ale nikdy jste nevěděli, kdy a kde to vypukne? Letos máte šanci to změnit. Moravský rybářský svaz vás srdečně zve 7. 10. k Chotkovu rybníku v Podzámecké zahradě, 14. 10. ke Zborovskému rybníku do Zborovic, 21. 10. k Dlouhému rybníku do Zborovic a 28. 10. na Horní a Dolní Morávku v Kroměříži.

PAPÍROVÝ MODEL STARÉ PRAHY

Zajímavá výstava je v Zámecké galerii Holešov k vidění až do 28. 10. Z papírového modelu se tu dozvíte, jak vypadala historická Praha před sto lety. Předloha Hradčan a Malé strany v měřítku 1:200 je dílem českého výtvarníka a autora stavebních projektů Bohumila Hypšmana. Maketa je majetkem Klubu za starou Prahu a z jeho iniciativy také vznikala. V premiéře byla vystavena v roce 1939 v Mánesu na výstavě Tvář Prahy.

LAMPIONOVÉ PROHLÍDKY ZOO

Na atraktivní večerní prohlídky zlínské zoologické zahrady můžete vyrazit v pátky 6., 13. a 20. 10. Večerní návštěvu ZOO vám zpestří prohlídka areálu s průvodcem. Doporučujeme také večerní prohlídky zámku Lešná, kde vás průvodci v dobových kostýmech vrátí do 30. let minulého století a představí vám původní obyvatele zámku. Že nemáte lampion? Nevadí, pořídít si ho můžete až přímo v ZOO. A vydlabat si tu můžete i svou "dýňovou lampičku".

ORBIS PICTUS PLAY ZLÍN

Projekt Orbis Pictus Play aneb Brána do světa tvořivé lidské fantazie autorů Jiřího a Radany Waldových je mezinárodní projekt putovních výstav a doprovodných akcí. Dosud jej vidělo více než 2,5 milionu návštěvníků. Jednotlivé expozice se snaží rozvíjet imaginaci a fantazii prostřednictvím interaktivních nástrojových objektů, které využívají mechanismy kinetického pohybu, světla a stínu a zvukových tónů. Ve Zlíně jej můžete navštívit do 31. 12. na Zlínském zámku.

